

KELTAINEN KIRJASTO

**SARA
STRIDSBERG**

Unelmien tiedekunta

KELTAINEN KIRJASTO

SARA STRIDSBERG:

Niin raskas on rakkaus (2014, suom. 2016)

Unelmien tiedekunta (2006, suom. 2018)

SARA STRIDSBERG

Unelmien tiedekunta

Lisäys seksuaaliteoriaan

Suomentanut

OUTI MENNA

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

tammi

75 VUOTTA

HELSINKI

Teoksessa on lähes sanatarkkoja lainauksia SCUM-manifestista,
jonka on suomentanut Suvi Auvinen.

Ruotsinkielinen alkuteos *Drömfakulteten – tillägg till sexualteorin* ilmestyi Ruotsissa 2006.

© Sara Stridsberg, 2006

Published by agreement with Hedlund Agency.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2018.

Painettu EU:ssa.

ISBN 978-951-31-9556-4

Unelmien tiedekunta ei ole elämäkerta vaan kirjallinen fantasia, joka pohjautuu edesmenneen amerikkalaisnaisen Valerie Solanasin elämään ja teoksiin. Valerie Solanasista tiedetään vain vähän, eikä tämä romaani ole uskollinen tiedossa oleville faktoille. Näin ollen kaikki romaanin henkilöt ovat fiktiivisiä, myös Valerie Solanas. Samoin Amerikan kartta on fiktiivinen, Georgiassahan ei oikeasti ole aavikoita.

Hope was never a thing with feathers.

Claudia Rankine

Hotellihuone Tenderloin Districtissä, punaisten lyhtyjen alueella San Franciscossa. On huhtikuu vuonna 1988, ja Valerie Solanas kuolee keuhkokuumeeseen maaten likaisella patjalla, virtsantahrimissa lakanoissa. Ulkona välkkyvät vaaleanpunaiset neonkyltit, ja pornomusiikki jumputtaa yötä päivää.

Hotellin henkilökunta löytää ruumiin 30. huhtikuuta. Poliisin lausunnossa kerrotaan, että vainaja on polvillaan lattialla ja nojaa sänkyyn (onko hän yrittänyt kiivetä sängylle? onko hän itkenyt?). Lausunnon mukaan huone on siistissä järjestyksessä, paperit ovat suorissa pinoissa kirjoituspöydällä, vaatteet viikattuina pinnatuolilla ikkunan alla. Lausunnossa kerrotaan myös, että ruumis kuhisee matoja ja että kuolinpäiväksi arvioidaan 25. huhtikuuta.

Joitakin viikkoja aiemmin, lausunnossa kerrotaan edelleen, joku henkilökuntaan kuuluva oli nähnyt Valerien istuvan ikkunan ääressä kirjoittamassa. Kuvittelen paperipinojen peittämän kirjoituspöydän, hopeatakin henkarissa ikku-

nalla ja Tyynenmeren suolaisen veden tuoksun, kuvittelen Valerien kuumeisena sängyssä, yrittämässä vaivoin polttaa tupakkaa ja kirjoittaa muistiinpanoja. Kuvittelen tekstiaihioita ja käsikirjoituspinoja ympäriinsä huoneessa... ehkä auringon... valkoisia pilviä... aavikon yksinäisyyden...

Kuvittelen itseni sinne, Valerien luo.

Bambilandia

KERTOJA: Kuvaile materiaalia.

VALERIE: Lunta ja mustaa epätoivoa.

KERTOJA: Missä?

VALERIE: Paskahotellissa. Kuolevien huorien ja narkomaanien pääteasemalla. Viimeinen, ylivoimainen nöyryytys.

KERTOJA: Kuka on epätoivoinen?

VALERIE: Minä, Valerie. Minulla oli aina vaaleanpunaista huulipunaa.

KERTOJA: Vaaleanpunaista?

VALERIE: Rosa Luxemburg, Vaaleanpunainen Pantteri. Hänen lempiruusunsa olivat vaaleanpunaisia. Joku pyöräilee pois ja polttaa ruusutarhan.

KERTOJA: Mitä muuta?

VALERIE: Aavikolla makaa kuolleita, enkä tiedä kuka hautaisi kaikki ne ihmiset.

KERTOJA: Presidentti kenties?

VALERIE: Kuolema on harvoin siellä missä presidentti on. Valkoinen talo on hiljentynyt, siellä ei tapahdu mitään.

KERTOJA: Minne olet menossa nyt?

VALERIE: En minnekään. Aion vain nukkua, luulisin.

KERTOJA: Mitä ajattelet?

VALERIE: Tyttöjä manan majoilla. Dorothy. Cosmogirliä. Silkkipoikaa.

KERTOJA: Mitä muuta?

VALERIE: Porttomateriaalia. Sugardaddy-materiaalia, haimateriaalia. Lievää huimausta, jota tunnen tällaisen ikuisuuden äärellä.

New York Magazine, 25. huhtikuuta 1991

Taivas Ventorin yllä on vaaleanpunainen kuin unilääke tai vanha oksennus, kun *New York Magazine* haastattelee Dorothyä. Puhelinlinja rätisee. Kukaan ei enää käy Ventorissa korjaamassa puhelinlinjoja, aavikkolinnut ovat valanneet hapertuneen mustan puhelinlangan ja häiritsevät kaikkia puheluja ja nauravat Dorothyille ja hänen tavalleen yhä vain esittää onnettomien olosuhteiden uhria. Hänen sanansa rapisevat kuin lahjapaperi tuulessa.

NEW YORK MAGAZINE: Dorothy Moran?

DOROTHY: Kyllä.

NEW YORK MAGAZINE: Haluaisimme jutella vähän tyttärestänne Valeriesta.

DOROTHY: Jaa.

NEW YORK MAGAZINE: Hänen kuolemastaan on tänään kolme vuotta.

DOROTHY: Tiedän.

NEW YORK MAGAZINE: Kertokaa Valeriesta.

DOROTHY: Valerie...?

NEW YORK MAGAZINE: Tyttärenne. Valerie Solanas.

DOROTHY: Tiedän kyllä kuka Valerie on, kiitos vain.

NEW YORK MAGAZINE: Kertokaa vähän...

DOROTHY: Valerie...

NEW YORK MAGAZINE: Miksi hän ampui Andy Warholia? Toimiko hän prostituoituna koko elämänsä? Onko hän aina vihannut miehiä? Vihaatteko te miehiä? Oletteko itse prostituoitu? Kertokaa hänen lapsuudestaan.

DOROTHY: En tiedä... me asuttiin täällä Vantorissa... en tiedä... aavikko... en tiedä... Poltin kaikki Valerien tavarat hänen kuolemansa jälkeen... paperit, muistiinpanot, vihot...

(Hiljaisuus.)

NEW YORK MAGAZINE: Mitä muuta?

(Hiljaisuus.)

DOROTHY: ...Valerie... hän kirjoitti... piti itseään kirjailijana... luulen että hänellä oli l-l-lahjoja... siis lahjoja... hänellä oli mahtava huumorintaju... *(nauraa)*... kaikki rakastivat häntä... *(nauraa taas)*... minä rakastin häntä... hän kuoli 1988... 25. huhtikuuta... hän oli onnellinen, luulisin... muuta kerrottavaa minulla ei ole Valeriestä... hän oli varma asiastaan, kurotti taivaisiin... luulisin... niin se uskoakseni oli...

NEW YORK MAGAZINE: Oliko hän mielisairas? Tietävästi häntä hoidettiin seitsemänkymmentäluvulla useaan otteeseen mielisairaalassa.

DOROTHY: Valerie *ei* ollut mielisairas. Hänellä oli miesystäväkin, he jopa asuivat yhdessä. Floridan rannikolla. Alligator Reefillä. Viisikymmentäluvulla.

NEW YORK MAGAZINE: Me tiedämme, että häntä hoidettiin Elmhurst Psychiatric Hospitalissa. Me tiedämme, että hän oli Bellevuessa. Kertoman mukaan häntä hoidettiin myös South Florida State Hospitalissa.

DOROTHY: Ei pidä paikkaansa. Valerie ei ollut mielisairas. Valerie oli nero. Hän oli vihainen pikkutyttö. Minun vihainen pikkutyttöni. Ei mielisairas, todellakaan. Hänellä oli outoja kokemuksia outojen miesten kanssa oudoissa autoissa. Ja kerran hän pissasi yhden ilkeän pojan mehuun. Hän oli kirjailija. Voit kirjoittaa niin... Lopetan tämän nyt...

NEW YORK MAGAZINE: Kertoman mukaan Valerien isä käytti häntä seksuaalisesti hyväkseen. Tiesittekö te siitä?

DOROTHY: ...Minä lopetan nyt... Kirjoita että hän oli kirjailija... kirjoita että hän oli psykologian tutkija... kirjoita että rakkaus on ikuista, ei kuolema...

(yhitys katkeaa ---)

**Bristol Hotel, 56 Mason Street,
Tenderloin District, San Francisco,
25. huhtikuuta 1988, kuolinpäivä**

Veri virtaa ruumiissa hitaasti, hitaammin. Raavit rintaasi, itket ja huudat, koetat käsilläsi hapuilla vuodevaatteita. Hotellin lakanat ovat likaiset ja ajan tummentamat ja ne haisevat pahalta, virtsalta ja oksennukselta ja pilluvereltä ja kyyneleiltä. Räikeänkeltainen tuskapilvi pyyhkäisee läpi tajuntasi ja alapääsi. Huoneen täyttää häikäisevä valo, räjähtävää kipua iholla ja keuhkoissa, huimaavaa humahtavaa huminaa. Kuumotusta käsivarsissa, kuumetta, hyljeksittynä olon tunnetta ja kuolemansairauden hajua. Valon säkeniä ja viiruja välkähtelee yhä ja kädet hamuavat Dorothyä. *Vihaan itseäni enkä halua kuolla. En halua kadota, haluan palata, kaipaan käten kosketusta, äitini käsiä, tytön syliä, mitä tahansa ääntä kunhan ei tätä auringonpimennystä.*

Dorothy?

Dorothy?

Taustalla aavikkoeläinten epätoivoisia rääkäisyjä. Aurinko kärventää Georgiaa ja aavikkotaloa, jossa ei ole tauluja eikä kirjoja eikä rahaa eikä tulevaisuudensuunnitelmia. Turpean vaaleanpunainen Ventorin taivas tunkeutuu ikkunoista sisään ja kietoo kaiken taas kuumaan, kosteaan onnenmattoonsa. Dorothy on löytänyt matkalaukusta vanhoja osin poltettuja mekkoja ja te olette luultavasti jälleen matkalla meren rantaan, Alligator Reefille ikuisuustavaiden alle, vain sinä ja hän. Hän pyörrähtelee peilin edessä palavat tupakat siroteltuina ympäri huonetta. Kukkaruukkuihin, yöpöydälle, puuterirasiaan.

VALERIE (*naurahtaa hellästi*): Senkin pyromaani.

DOROTHY: Kaikkien mekkojen hihansuut ovat noessa. Katso nyt tätä lumenvalkeaakin, Valerie. Ihan kuin se olisi ollut ydinsodassa.

VALERIE: Sinä olet aina ollut vähän kuin ydinsota.

DOROTHY: Kummallista, miten sitä voi unohtaa oman lempimekkonsa. En muista enää mistä sain sen. Muistan vain, että kaikki ympärilläni muuttui valkoiseksi ja puhtaaksi, kun minulla oli se ylläni. Taivas, oma hengitykseni, omat hampaani... Muistatko kun unohdin sammuttaa kynttilät baarissa ja verhot syttyivät palamaan?

VALERIE: Muistan kun sytytit palamaan sen yhden ukkelin parran, kun sinun piti antaa tulta piippuun.

DOROTHY: Muistatko kun sytytin palamaan omat hiukseni?

VALERIE: Teit niin vähän väliä, ja minä hain aina vettä ja pelastin sinut. Muistan että pelastin sinut aina.

DOROTHY: Niin pelastitkin.

Pilvenpiirtäjiä ja asfalttia vilahtelee ohi pimeydessä, lentokoneet kaartelevat Kennedy Airportin yllä, tehtaot käyvät, surfaajat lipuvat pitkin rantoja, puuvillapeltoja, aavikoita, pikkukaupunkeja, New Yorkin liikenne etenee hiljalleen. Tajunnassa välkkyvät yhä heikosti valonsäkeniä ja irrallisia muistoja. Ulkona hämää punaisten lyhtyjen kuuja, neonvaloja ja tyttöjä, jotka ajavat tuulta takaa kujalta toiselle, elämänpinnoita ja ihoa, heidän hurmaavia hymyjään ja oksennuksen tahrimia unelmiaan.

Ja jos et joudu kuolemaan näin, olet jälleen Valerie hopeatakissaan ja Valerie käsikirjoituspinkkoja ja teoreettisia tiilikiviä käsilaukussaan. Ja jos et joudu kuolemaan nyt, siintää tohtorinhattu edelleen horisontissa. Ja ollaan taas siellä, neljäkymmentäluvulla, viisikymmentäluvulla, kuusikymmentäluvulla, Vektorissa, Marylandissa, New Yorkissa, ja sisälläsi on varmuus: *kirjailija tutkija minä*. Voimakas hinku ja värähdykset rinnassa, luja vakaumus. Iskulauseet kaikuvat talojen seinistä Fifth Avenuella ja presidentti lymyilee kirjoituspöytänsä takana Washingtonissa. On olemassa vain onnellisia loppuja.

Tyttö pystyy kaikkeen mihin haluaa

You know I love you

Huudot vaikenevat ja kuumuus katoaa palaneen käryn ja kukkivan New Yorkin tuoksun myötä. Pimeys imaisee Fifth Avenuen, ahdas ja kuvottavalta löyhkäävä maanalainen tunneli, eikä jäljelle jää muuta kuin kuolemansairauden kitkerä maku ja sinnikkäästi jumputtava pornomusiikki. Tenderloinissa loistaa päivänvalo, oksennuksenväriset verhot tahraisen ikkunan edessä ja pinoihin kasatut muistiinpanot ja veriset alushousut tuolinselkämyksellä ja yöpöydällä rommipullo, jota et jaksa juoda tyhjäksi. Syyhy on vallannut ruumiisi, se piinaa pahemmin kuin rintakivut ja hengitysvaikeudet ja se että et ole enää pitkään aikaan kyennyt tuntemaan käsiäsi etkä jalkojasi.

Mason Street on autio, siellä ei kuulu huutoja eikä liikenteen ääniä, mutta vähän kauempana on oikea kaupunki oikeine ihmisineen ja aurinkoineen ja puineen ja tyttöineen, jotka pyöriävät kirjat pyöräntarakalla, ja vielä kauempana on kylmä meri joka lyö vasten rantakiviä. Tyynenmeren suolainen henkäys pyyhkii yli hiekkarantojen, syvyyksissä vaanivat hait, hukkumakuolema tukehtumiskuolema, se että lojuu rannalla murhattuna ja raiskattuna, huhtikuu on aina ollut kuukausista julmin. *Haluan päivänvalon pois, kunpa joku ripustaisi peitteen auringon eteen, neonkylttien eteen, ja sammuttais pornomusiikin ja tämän kuolemantaudin. En halua kuolla. En halua kuolla yksin.*

Ventor ja Dorothy välkkyvät huoneessa – palava paperinriekale joka leimahtaa ja sammuu pilkkopimeässä – aavikon hiekka jota lentää silmiin ja joka sumentaa näkyvyyden. Hiekka muuttaa kaiken makeaksi ja kuumaksi usvaksi, huumeeksi joka turruttaa ja helpottaa.

Siitä on kauan, kun kävit viimeksi aavikolla ja keltaisessa hökkelissä kymmenien kilometrien päässä rehtiydestä ja kunniallisuudesta. Verannalla joka on auringossa lukemattomia tunteja päivässä ja jonka nurkassa pulputtaa salainen kotiviinitehdas. Vain yksi pitkä vuodenaika, pelkkää kuumuutta ja palanutta ruohoa. Kahmalollinen keltaista valoa, joka oli sinun valoasi ennen kuin pakenit aavikolta haluamatta palata enää koskaan.

Muistatko, Dorothy?

Muistatko kun me ajoimme aina yhdessä joelle?

Avoauto ja ratin takana uusi mies. Sinun huivisi, joka hulmusi tuulessa. Sinun vaaleat vastapestyt hiuksesi. Laulu. Sinä lauloit ja höpötit etupenkillä.

Sinä ja minä hauskan taivaan alla.

SARA STRIDSBERG (s. 1972) kuuluu Ruotsin merkittävimpiin nykykirjailijoihin ja on arvostetun Ruotsin akatemian jäsen. *Unelmien tiedekunnasta* hän sai vuonna 2007 Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon. Hänet tunnetaan myös romaanissa käsitellyn SCUM-manifestin ruotsintajana. Stridsbergin edellinen suomennettu romaani *Niin raskas on rakkaus* toi hänelle neljäsnnen August-ehdokkuuden.

Unelmien tiedekunta on rankka, runollinen romaani, joka kertoo feministisestä SCUM-manifestista ja Andy Warholin ampumisesta tunnetun Valerie Solanasin elämäntarinan.

”Stridsberg sekoittaa dokumentaarista aineistoa ja kuviteltuja jaksoja kuumeisesti väreileväksi kaunokirjallisuudeksi.” POHJOISMAIDEN NEUVOSTON KIRJALLISUUSPALKINNON PERUSTELUT *UNELMIEN TIEDEKUNTA* -TEOKSESTA

”*Unelmien tiedekunta* on ansiokas, monisyinen ja jännittävä romaani. Palava kuin rakkauskirje, mutta sisimmässään kylmäävä.” SVENSKA DAGBLADET

Päällys: Sanna-Reeta Meilahti

